

Iliya — Lamba ta Hudu

Bauta

Jeff Pippenger

2023-10-01

Shaidar Iliya ta fara ne sa'ad da ya bayyana cewa ba za a yi ruwan sama ba har tsawon shekaru uku da rabi, sai dai da kalmarsa.

Kuma Iliya mutumin Tishbe, wanda yake daga mazaunan Gileyad, ya ce wa Ahab, “Muddin Ubangiji Allah na Isra'ila, wanda nake tsaye a gabansa, yana raye, ba za a yi raba ko ruwan sama a wadannan shekaru ba, sai dai bisa ga maganata.” 1 Sarakuna 17:1.

Wadannan shekaru uku da rabi suna wakiltar tarihin Tayatira daga 538 har zuwa 1798. A cikin 1798, a karshen lokacin fari, Iliya ya kira Ahabu zuwa Karmel. Sakon mala'ika na farko ya shelanta sa'ar shari'ar Allah a ranar 22 ga Oktoba, 1844. Sakon mala'ika na farko shi ne umurnin da aka ba Ahabu ya kira dukan Isra'ila zuwa Karmel.

Sai ya faru, sa'ad da Ahab ya ga Iliya, Ahab ya ce masa, Kai ne mai damun Isra'ila? Sai ya amsa ya ce, Ba ni ne na dami Isra'ila ba; amma kai ne, da gidan mahaifinka, domin kun yashe umarnan Ubangiji, kai kuma ka bi Ba'alai. To, yanzu fa ka aika, ka tattaro mini dukan Isra'ila zuwa Dutsen Karmel, tare da annabawan Ba'al dari hudu da hamsin, da annabawan kurmi dari hudu, wadanda suke ci a teburin Yezebel. Saboda haka Ahab ya aika zuwa ga dukan 'ya'yan Isra'ila, ya kuma tattara annabawan tare zuwa Dutsen Karmel. Sai Iliya ya zo wurin dukan jama'a, ya ce, Har yausha za ku yi shakka tsakanin ra'ayoyi biyu? In Ubangiji shi ne Allah, ku bi shi; amma in Ba'al ne, sai ku bi shi. Amma jama'ar ba su amsa masa ko kalma daya ba. 1 Sarakuna 18:17–21.

Dukan Isra'ila aka tattara zuwa Karmel a zamanin Iliya, abin da kuma ya wakilci tarihin William Miller lokacin da aka tattara ikklisiyoyi uku na Ru'ya ta Yohanna sura ta uku wuri guda. Ikklisiyar da tun da farko ta gudu zuwa jeji a shekara ta 538 domin ta tsira daga tsanantawar Jezebel, kamar yadda ikklisiyar Tayatira ta wakilta, ta fito daga jejin a matsayin tsara da za a fuskantar da sakon Iliya, wanda William Miller ya wakilta. Sai dabbar kasa ta bude bakinta ta hadiye ambaliyar tsanantawar da aka aiko a kanta har tsawon shekaru dubu daya da dari biyu da sittin.

Kuma kasa ta taimaki matar, kasa kuma ta bude bakinta, ta hadiye rigyaware da macijin ya fito da ita daga bakinsa. Ru'ya ta Yohanna 12:16.

A cikin annabci, “maganar wata al'umma” tana nufin aikin hukumominta na dokoki da na shari'a; kuma a shekara ta 1789 Amurka ta kafa takardar Allahntaka wadda ita ce Kundin Tsarin Mulkin Amurka, ta haka tana kare haƙƙoƙi da 'yancin da ake bukata domin samar da kariya daga tsanantawa ta sarakunan Turai da kuma cocin Katolika mai ridda.

“Maganar al'umma ita ce aikin hukumominta na majalisa da na shari'a.” The Great Controversy, 443.

A cikin shekara ta 1789, daidai kafin farkon rawar annabci ta Amurka a matsayin mulki na shida na annabcin Littafi Mai Tsarki ya fara, ta yi magana kamar Dan Rago, amma a lokacin dokar Lahadi za ta yi magana kamar maciji.

Sai na ga wata dabba dabam tana fitowa daga kasa; tana kuwa da kaho biyu kamar na dan rago, amma tana magana kamar maciji. Ru'ya ta Yohanna 13:11.

Farkon da karshen dabbar kasa ana ayyana su ne ta wurin maganarta. A shekara ta 1798, Ahab ya kira dukan Isra'ila zuwa Dutsen Karmel inda Iliya zai gabatar da gwaji domin ya tabbatar wa waɗanda suke kallo ko Allah na Ibraniyawa ne ko allahn Jezebel shi ne Allah na gaskiya. Jezebel tana da annabawan Ba'al dāri huɗu da hamsin da kuma annabawan kurmi dāri huɗu. Ba'al, allahn karya, abin bautar namiji ne, Ashtarot kuma, allahn karya, abin bautar mace ce.

Waɗannan rukuni biyu na annabawan karya suna wakiltar haɗuwar coci da gwamnati, gama a cikin annabci idan aka wakilta namiji da mace tare, macen tana wakiltar coci, namijin kuma gwamnati. Iliya ya kasance ɗaya a gaban mutum dāri takwas da hamsin, sa'ad da ya fuskanci wannan haɗaka marar tsarki ta coci da gwamnati, kamar yadda allolin karya mace da namiji suka wakilta, haka kuma ta wurin auren Ahab da Jezebel. Misalin Ahab da Jezebel na coci da gwamnati yana wakiltar lalacewar kahon Republicanism, Ba'al da Ashtarot kuma suna wakiltar lalacewar kahon Furotesta.

Batun shi ne zanga-zangar da Iliya ya yi a kan gurbatacciyar addinin da Tiyyatira ke wakilta a Ru'ya ta Yohanna sura ta biyu. Iliya ya wakilci Furotesta, gama ma'anar Furotesta kaɗai ita ce wanda yake yin zanga-zanga a kan Roma. Zanga-zangar Iliya tana wakiltar adawa da haɗuwar coci da gwamnati wadda ake aiwatarwa ta wurin kazarwar kawance tsakanin gurbatacciyar gwamnati da gurbatacciyar coci.

Duk da haka, ina da 'yan abubuwa kaɗan a kanka, domin kana kyale waccan mace Jezebel, wadda take kiran kanta annabiya, ta koyar kuma ta ruɗi bayina su yi fasikanci, su kuma ci abubuwan da aka miƙa wa gumaka haɗaya. Na kuma ba ta lokaci ta tuba daga fasikancinta; amma ba ta tuba ba. Ga shi, zan jefa ta cikin gado, waɗanda kuma suke yin zina da ita kuma cikin babban tsanani, sai dai idan sun tuba daga ayyukansu. Ru'ya ta Yohanna 2:20–22.

Cin abinci yana wakiltar saƙon da ka karɓa, kuma saƙon da aka miƙa haɗaya ga gumaka yana wakiltar koyaswar Katolika, ainihin alamar abin kyama na bautar gumaka. Mutanen Allah a zamanin Duhun Tsakiyar Zamani sun zo sun karɓi yawancin koyaswar arna na Katolika, musamman ma bautar rana.

Fasikanci dangantaka ce ta haram, kuma a ma'anar annabci tana wakiltar ainihin abin da Kundin Tsarin Mulki ya haramta; haɗuwar coci da jiha. Ahab yana cikin dangantaka ta haram da Jezebel, domin a matsayinsa na sarkin Isra'ila bai kamata ya auri gimbiya arniya ba. Yesu ya bayyana Yahaya Mai Baftisma a matsayin Iliya, kuma Yahaya ma ya fuskanci irin wannan dangantaka marar tsarki sa'ad da ya tsawata wa Hirudus saboda ya auri Hirudiya, matar ɗan'uwansa.

Gama Hirudus ya kama Yahaya, ya ɗaure shi, ya sa shi a kurkuku saboda Hirudiya, matar Filibus ɗan'uwansa. Gama Yahaya ya ce masa, Bai halatta gare ka ka aure ta ba. Matiyu 14:3, 4.

Fafatawar Iliya da Ahab da Jezebel ta riga ta nuna fafatawar Yohanna da Hirudus da Hirudiya, gama duka dangantakar biyu suna wakiltar haramtacciyar dangantaka tsakanin coci da kasa. Tare, suna wakiltar sakon Iliya na mutum dubu dari da arba'in da huɗu, wanda yake tunkarar papacy (Jezebel da Hirudiya), sarakuna goma waɗanda suke wakiltar Majalisar Dinkin Duniya (Ahab da Hirudus), da kuma Amurka wadda take wakiltar annabin karya (annabawan karya na Karmel da Salome, 'yar Hirudiya).

Yanayin annabci a Karmel ya haɗa da kariyar da Iliya ya yi wa Kundin Tsarin Mulkin Kasar Amurka, wanda ya kafa ka'idar raba coci da gwamnati.

Sai ya zama, sa'ad da Ahab ya ga Iliya, Ahab ya ce masa, Kai ne wannan mai jawo wa Isra'ila masifa? Sai ya amsa ya ce, Ba ni ne na jawo wa Isra'ila masifa ba; kai ne, da gidan ubanka, domin kun rabu da umarnan Ubangiji, kai kuma ka bi Ba'alai. 1 Sarakuna 18:17, 18.

Kundin Tsarin Mulki ya kafa cewa kahoɗni biyu na Jamhuriyanci da Furotesta za su kasance a ware da juna koyausha. Amma littafin Ru'ya ta Yohanna ya bayyana cewa sa'ad da Amurka a karshe ta yi magana kamar maciji, za ta yi hakan ne sa'ad da majami'un da suka yi ridda na Amurka suka karɓi iko suka kuma haɗu da gwamnatin da ta yi ridda.

“Amma menene ‘surar dabbar’? kuma ta yaya za a kirƙire ta? Dabbar mai kaho biyu ce take yin surar, kuma ita sura ce ga dabbar. Ana kuma kiranta surar dabbar. Saboda haka, domin mu san yadda surar take da kuma yadda za a kirƙire ta, dole ne mu yi nazarin halayen dabbar kanta—wato, paparoma.”

“Sa'ad da cocin farko ta lalace ta wurin barin sauƙin bishara da kuma karɓar bukukuwa da al'adun arna, ta rasa Ruhu da ikon Allah; kuma domin ta mallake lamiran mutane, sai ta nemi goyon bayan ikon duniya. Sakamakon haka kuwa shi ne papanci, cocin da ta mallaki ikon kasa kuma ta yi amfani da shi domin cika nata manufofi, musamman domin hukunta ‘bidi’a.’ Domin Amurka ta kafa siffar dabbar, dole ne ikon addini ya mallaki gwamnatin farar hula har ikon kasa ma coci ta yi amfani da shi domin cim ma nata manufofi.” The Great Controversy, 443.

Iliya a Dutsen Karmel ya wakilta aikin Miliyawa, kuma an kafa Miliyawa a matsayin annabi na gaskiya cikin bambanci da waɗanda suka fito kwanan nan daga karkashin rinjayar Katolika, amma ta wurin ƙin hasken mala'ika na fari suka zaɓi komawa Roma. Saboda haka, sakon mala'ika na biyu a cikin bazazar 1844 ya ƙunshi bayyana ƙungiyoyin Furotesta a matsayin 'ya'yan Babila, da kuma Miliyawa a matsayin kaho na Furotesta na haƙika.

Sa'ad da Allah ya fitar da Isra'ila ta dā daga bautar Masar, ya kuma ratsa da ita cikin ruwayen Bahar Maliya, sai Ya fara wani tsari na gwaji mai ci gaba wanda ya soma da gwajin mana ta sama.

“A kanmu ne hasken da ya taru daga zamanai na da yana haskawa. An adana tarihin mantuwar Isra'ila domin a wayar mana da kai. A wannan zamani Allah ya sa hannunsa ga tara wa kansa jama'a daga kowace al'umma, da kabila, da harshe. A cikin motsin zuwan Ubangiji ya aikata domin gāɗonsa, kamar yadda ya aikata domin Isra'ilawa sa'ad da yake jagorantarsu su fita daga Masar. A cikin babban rashin cika tsammani na shekara ta 1844 an gwada bangaskiyar

mutanensa kamar yadda aka gwada ta Ibraniyawa a Tekun Maliya.” Testimonies, juzu’i na 8, 115, 116.

Baƙin cikin ranar 22 ga Oktoba, 1844, ya kai ga fahimtar Wuri Mai Tsarki na sama, wanda daga nan ya gabatar da gwajin Assabaci kamar yadda gwajin manna ya zama na farko cikin jerin gwaje-gwaje goma ga Isra’ila ta dā.

“Ubangiji ya ba ni wahayi mai zuwa a cikin shekara ta 1847, sa’ad da ’yan’uwa suke a taro a ranar Asabar, a Topsham, Maine.

“Mun ji wani ruhun addu’a na musamman. Kuma yayin da muke addu’a, Ruhu Mai Tsarki ya sauko a kanmu. Mun yi farin ciki ƙwarai. Ba da dadewa ba na rabu da abubuwan duniya, aka kuma lulube ni cikin wahayi na ɗaukakar Allah. Na ga wani mala’ika yana tashi da sauri zuwa gare ni. Nan da nan ya ɗauke ni daga duniya zuwa Birni Mai Tsarki. A cikin birnin na ga wani haikali, wanda na shiga. Na bi ta wata ƙofa kafin in kai ga labule na farko. Aka ɗaga wannan labule, sai na shiga Wuri Mai Tsarki. A nan na ga bagaden ƙona turare, da mazaunin fitila mai fitilu bakwai, da kuma teburin da burocin nunawa yake a kai. Bayan na kalli ɗaukakar Wuri Mai Tsarki, Yesu ya ɗaga labule na biyu, sai na shiga Wuri Mafi Tsarki.”

“A cikin Wuri Mafi Tsarki na ga akwatin alkawari; a samansa da gefunansa akwai zinariya mafi tsabta. A kowane ƙarshen akwatin akwai kyakkyawan kerub, fukafukansa kuma a shimfiɗe suke a bisansa. Fuskokinsu suna fuskantar juna, kuma suna duban ƙasa. A tsakanin mala’ikun akwai turaren zinariya. A bisa akwatin, inda mala’ikun suke tsaye, akwai ɗaukaka mai haske ƙwarai, wadda ta bayyana kamar kursiyi inda Allah yake zaune. Yesu yana tsaye kusa da akwatin, kuma sa’ad da addu’o’in tsarkaka suka hau zuwa gare Shi, turaren cikin turaren zinariyar zai yi hayaki, kuma zai miƙa addu’o’insu tare da hayakin turaren zuwa ga Ubansa. A cikin akwatin akwai tukunyar zinariya mai ɗauke da manna, sandar Haruna wadda ta tsiro, da allunan dutse waɗanda suke ninkewa tare kamar littafi. Yesu ya buɗe su, sai na ga Dokoki Goma a rubuce a kansu da yatsan Allah. A kan allo guda akwai huɗu, a kan ɗayan kuma shida. Huɗun da suke kan allo na farko sun fi sauran shidan haske. Amma na huɗu, wato umarnin Asabar, ya fi su duka haske; gama an keɓe Asabar domin a kiyaye ta don girmama sunan Allah mai tsarki. Asabar mai tsarki ta bayyana cikin ɗaukaka—akwai zoben ɗaukaka kewaye da ita gaba ɗaya. Na ga cewa ba a ƙusa umarnin Asabar a kan gicciye ba. Da a ce an ƙusa shi, da kuma sauran dokokin tara; kuma muna da ’yanci mu karya su duka, kamar yadda muke da ’yancin karya na huɗu. Na ga cewa Allah bai canja Asabar ba, gama Shi ba ya taɓa canjawa. Amma shugaban cocin Roma ya canja ta daga rana ta bakwai zuwa rana ta farko ta mako; gama an ƙaddara zai canja lokuta da dokoki.” Early Writings, 32.

Sa’ad da Furotestoci suka fito daga Tsakiyar Duhun Zamanai a shekara ta 1798, kuma aka buɗe littafin Daniyel, masarauta ta shida ta annabcin Littafi Mai Tsarki, dabbar ƙasa mai ƙaho biyu ta Ru’ya ta Yohanna sura ta goma sha uku, ta fara tafiyarta cikin tarihin annabci. An kafa Furotestanci bisa tsattsarkan takarda da ake kira Littafi Mai Tsarki Mai Tsarki, kuma an kafa Jamhuriyanci bisa tsattsarkan takarda da ake kira Kundin Tsarin Mulki. Allah ya fito da ikilisiyarsa a jeji daga Tsakiyar Duhun Zamanai, amma kamar yadda ya kasance da Isra’ila ta dā a lokacin bautar Masar, an manta da umarnin Asabar. Kamar yadda Isra’ila ta ketare Bahar Maliya a

hanyarta zuwa bayar da doka a Sinai, haka Isra'ila ta zamani ta ketare Tekun Atlantika a hanyarta zuwa Oktoba 22, 1844, inda za a sāke bayyana dokar. Ubangiji yana sāke tayar da wani jama'a waɗanda za su kasance amintattun masu rikon dokarsa, amintattun masu rikon ayoyinsa na annabci, kuma waɗanda za su dāuki tutar Furotestanci. An ba Isra'ila ta dā alluna biyu na Dokoki Goma a matsayin alamar aikinsu na kasancewa amintattun masu rikon dokarsa, kuma an ba Isra'ila ta zamani alluna biyu na Habakkuk a matsayin alamar aikinsu na kasancewa amintattun masu rikon Kalmar annabcinsa.

An nufi Isra'ila na zamani ya dāuki duka rukunan alluna biyu yayinda yake gabatar da saƙon mala'ika na uku ga duniya, wato saƙon da waɗanda suke dāuke da alkyabbar Furotesta suke shelanta. Furotestancin da ya fito daga Zamani Mai Duhu a wancan lokaci bai cika ba, kamar yadda Isra'ila ta dā ba ta cika ba sa'ad da suka haye ta cikin Bahar Maliya. Furotestanci ya furta taken Littafi Mai Tsarki kaɗai, kuma Littafi Mai Tsarki kaɗai, amma yana da rashin cika fahimtar Maganar Allah saboda ƙarnuka na cin koyaswar arna na Katolika ta Roma (abubuwan da aka miƙa wa gumaka). Allah ya tsara cewa Furotesta na gaskiya zai wakilci dukan Maganar Allah kamar yadda “shari'a da annabawa” suke alamta, wato rukunan alluna biyu da suke wakiltar duka aikin mutanen Allah da kuma halin Allah. Aikin mala'ika na fari shi ne ya samar da jama'ar Furotesta ta hakika waɗanda za su zama ma'ajiya ta dokarsa da kuma ta Maganarsa ta annabci.

“Allah ya kira cocinsa a wannan zamani, kamar yadda Ya kira Isra'ila ta dā, su tsaya a matsayin haske a duniya. Ta wurin babban takobin raba gaskiya, saƙonnin mala'ika na farko, na biyu, da na uku, Ya raba su daga majami'u da kuma daga duniya domin Ya kawo su cikin kusanci mai tsarki da Shi kansa. Ya mai da su amintattun masu ajiya na dokarsa, kuma Ya damƙa musu manyan gaskiyoyin annabci domin wannan lokaci. Kamar tsarkakan maganganun Allah da aka damƙa wa Isra'ila ta dā, waɗannan amana ce mai tsarki da za a isar wa duniya. Mala'iku uku na Ru'ya ta Yohanna 14 suna wakiltar mutanen da suka karɓi hasken saƙonnin Allah, kuma suka fita a matsayin wakilansa su busa gargadin cikin tsawo da faɗin duniya duka.” Testimonies, juzu'i na 5, 455.

Gargadin da za a yi shela da shi ta bakin waɗanda aka bayyana a matsayin masu ajiya na tarin alluna biyu-biyu, yana gāba da karɓar alamar Katolika. Wannan zanga-zanga tana gāba da haramtacciyar dangantakar Ahab da Jezebel, kuma Iliya ne ya wakilta ta a kan Dutsen Karmel. Ba da allunan dutse biyu a Dutsen Sinai ya kasance alamar ba da allunan zane biyu na Habakkuk a cikin tarihin 1842 zuwa 1849. Alluna biyun Habakkuk alama ce ta dangantakar alkawari tsakanin Allah da mutanensa Furotesta. Yin watsi da waɗannan alluna zai kasance daidai da yadda Isra'ila ta dā ta yi watsi da dokar Allah.

Milleriya suka shiga cikin Wuri Mafi Tsarki kuma suka karɓi hasken Asabar, amma aikin gwaji bai riga ya cika ba. A lokaci guda kuma ƙahon Jamhuriyanci yana wucewa ta cikin ainihin wannan tarihin. Kuma dukkan ƙahonnin biyu za su kai ga wani muhimmin mataki a tafiyarsu tare a shekara ta 1863.

Saƙon Iliya na Miller ya haifar da wani ci gaba na aikin tsarkakewa da manufar da aka nufa ta kafawa ƙahon Furotesta; kuma a cikin wannan tarihin guda ɗaya, ƙahon Jamhuriyya yana cikin wani ci gaba na tsarin bunkasar siyasa. Duka ƙahonnin biyun suna kan dabbar ƙasa ɗaya, saboda

haka dole ne su yi tafiya a tare cikin dukkan tarihin dabbar kasar.

Sifa ta annabci ta farko ta karon Republican na dabbar kasar ita ce aikin furta Kundi Tsarin Mulki ya fara aiki a shekara ta 1789. A shekara ta 1798, (lokacin karshe sa'ad da aka buɗe littafin Daniyel), dabbar kasar za ta yi magana a karo na farko a matsayin masarauta ta shida ta annabcin Littafi Mai Tsarki. Shekara ta 1798 ita ce farkon Amurka a matsayin masarauta ta shida ta annabcin Littafi Mai Tsarki, kuma maganar da ta faru a farkon tarihin dabbar kasar a 1798 za ta zama alama ta karshen lokacin da masarauta ta shida za ta yi magana, kuma an wakilci wannan lokaci a matsayin muryar maciji. Sa'ad da muka yi la'akari da dokokin da karon Republican ya zartar a Amurka a shekara ta 1798, ya kamata mu sa ran ganin wani nau'in alama ta dokokin da za a zartar tare da dokar Lahadi lokacin da Amurka za ta yi magana kamar maciji. Yayin da muke duban dokoki huɗu masu zuwa, ka tambayi kanka ko dokoki huɗu da aka zartar a 1798 suna ɗauke da sa hannun annabci na Alfa da Omega?

A shekara ta 1798, Amurka ta zartar da wasu muhimman dokoki da dama da aka sani da Dokokin Baƙi da na Tayarda zaune tsaye. Waɗannan dokoki jerin dokoki huɗu ne da Majalisar Dokoki mai rinjayen jam'iyyar Federalist ta zartar, kuma Shugaba John Adams ya sanya musu hannu suka zama doka; shi ne shugaba na biyu na Amurka kuma tsohon mataimakin shugaban George Washington.

Dokar Dan-kasa ta Halitta: Wannan doka ta tsawaita sharadin zaman da ake buƙata ga baƙi domin su zama 'yan kasar Amurka daga shekaru 5 zuwa shekaru 14. An yi ta ne da nufin hana tasirin sababbin baƙi, waɗanda sau da yawa suke goyon bayan jam'iyyar adawa, wato 'yan Democratic-Republicans.

Dokar Abokan Baƙi: Wannan doka ta ba shugaban kasar ikon korar waɗanda ba 'yan kasar ba da aka ɗauka a matsayin barazana ga tsaron Amurka a lokacin zaman lafiya. Ta ba shugaban kasar damar tsarewa da kuma korar kowane wanda ba ɗan kasar ba da ya ɗauka a matsayin mai haɗari.

Dokar Maƙiyan Baƙi: Wannan doka ta tanadi kama, tsarewa, da kuma korar 'yan kasar daga kasashen da suke cikin yaƙi da Amurka. An zartar da ita a matsayin matakin kariya a lokacin yanayin tsanani na karshen shekarun 1790.

Dokar Tayar da Fitina: Wannan ce mafi jawo muhawara a cikin Dokokin Baƙi da Tayar da Fitina. Ta mai da wallafa rubuce-rubucen da suke “ƙarya, na batanci, da na mugunta” a kan gwamnati ko jami'anta, da nufin bata musu suna ko jefa su cikin rashin kima, a matsayin laifin da ake hukunta wa da doka. Masu suka sun ɗauki wannan a matsayin hari kai tsaye a kan 'yancin faɗar albarkacin baƙi da na aikin jarida.

Dokokin Baƙi da na Tayar da Fitina sun jawo muhawara mai tsanani ƙwarai kuma suka haifar da gagarumar adawa daga wajen Democratic-Republicans, waɗanda suka gaskata cewa waɗannan dokoki sun take muhimman haƙƙokin Tsarin Mulki kuma an yi su ne domin su auka wa jam'iyyarsu ta siyasa. Sun yi hujja cewa dokokin sun zama keta Kwaskwarimar Farko, wadda ke ƙare 'yancin faɗar albarkacin baƙi da na 'yan jarida. Daga baya, waɗannan dokoki suka taka rawa a zaɓen shekarar 1800, sa'ad da Thomas Jefferson da Democratic-Republicans suka lashe

shugabancin kasa da Majalisa, abin da ya kai ga soke Dokar Tayarda Fitina.

Jam'iyyar Democratic-Republican ta yi imani cewa waɗannan dokoki sun saba wa muhimman haƙƙoƙin da Kundin Tsarin Mulki ya kafa, kuma sun kuma yi imani cewa dokokin suna kai hari ga jam'iyyar siyasa mai adawa. Ba kome ba ne cewa an soke waɗannan dokoki ko kuma daga baya wa'adinsu ya kare, Alfa da Omega yana nuna ƙarshe ta wurin farko. A cikin tarihin da aka kafa waɗannan dokoki ko aka "furta" su su zama doka, jam'iyyar Federalist tana fuskantar adawa daga wata jam'iyya da ake kira Democrat-Republicans. Juyin halittar jam'iyyar Democrat-Republican a ƙarshe yana haifar da jam'iyyar Republican. Wata jam'iyyar siyasa ce da aka fi haɗe ta bisa matsayi na adawa da bautar.

Masana tarihi suna bayyana shekarar 1863 a matsayin ainihin tsakiyar yaƙin basasa, yaƙin da aka gina a kan batun bautar bayi. Shekarar 1863 kuma alama ce ta hanya ga sababbin masu ɗaukar tutar ƙa'idar horn na Furotesta, waɗanda a lokacin suka ƙi annabcin lokaci na farko da mala'iku suka ba Miller (annabcin "sau bakwai" daga Leviticus ashirin da shida). Shin zai iya zama daidaituwar al'amari kawai cewa annabcin sau bakwai ya faru ne kawai ya ginu a kan dokokin bautar bayi da aka shimfiɗa a babin da ya gabata na Leviticus? "La'anar" da "sau bakwai" ya bayyana ita ce alkawarin cewa idan za a yi rashin biyayya ga dokokin alkawari na babi na ashirin da biyar, to Isra'ila za ta kare tarihintar da komawa cikin bautar da aka fito da ita daga ciki sa'ad da ta fara tafiyarta a Tekun Maliya.

Daga 1798 zuwa 1863 jam'iyyar siyasa wadda ita ce jam'iyyar Democratic-Republican ta bi ta cikin jerin tsarkakewa ko girgizawa. Tun daga 1798, musamman kuma daga 11 ga Agusta, 1840 har zuwa 1863, motsin Millerite ya bi ta cikin jerin tsarkakewa da girgizawa.

Jam'iyyar Democratic-Republican, wadda ta kasance ɗaya daga cikin jam'iyyun siyasa na farko a Amurka, ba ta sauya kai tsaye zuwa Jam'iyyar Republican ta zamani kamar yadda take a yau ba. Maimakon haka, ta bi jerin sauye-sauye da rarrabuwa a tsawon lokaci, wanda a ƙarshe ya kai ga samuwar jam'iyyun siyasa daban-daban da dama kafin bayyanar Jam'iyyar Republican.

Jam'iyyar Democratic-Republican, wadda galibi ake danganta ta da Thomas Jefferson da James Madison, an kafa ta ne a ƙarshen ƙarni na 18 a matsayin martani ga Jam'iyyar Federalist. 'Yan Democratic-Republicans sun goyi bayan tsattsauran fassarar Kundin Tsarin Mulki, haƙƙoƙin jihohi, da muradun noma.

Duk da haka, zuwa shekarun 1820s, Jam'iyyar Democratic-Republican ta fara tsagewa bisa layukan yankuna da akidu. Babban rarrabuwar ta faru ne a lokacin Era of Good Feelings (1817–1825), sa'ad da aka samu ƙarancin ƙaƙƙarfan adawa ga shugabancin James Monroe. Wannan zamani na kwanciyar hankali a siyasa ya taimaka ga durkushewar Jam'iyyar Democratic-Republican. A ƙarshe jam'iyyar ta rabu zuwa ɓangarori da dama kuma ta rikide zuwa ƙungiyoyin siyasa masu zuwa:

Jam'iyyar Demokradiyya: Mabiyan Andrew Jackson, wanda ya zama shugaban ƙasa na bakwai a shekara ta 1829, ne suka kafa Jam'iyyar Demokradiyya. 'Yan Demokradiyyar Jackson sun goyi bayan reshen zartarwa mai ƙarfi, faɗaɗa zuwa yamma, da kuma ba wa fararen maza damar zaɓe

cikin mafi fadi.

Jam'iyyar Republican ta Kasa: Wannan jam'iyya ta bayyana ne a matsayin martani ga shugabancin Andrew Jackson, kuma daga baya ta haɗe da wasu kungiyoyin adawa da Jackson domin ta zama Jam'iyyar Whig. 'Yan Republican na Kasa gaba ɗaya sun fi nuna goyon baya ga gwamnati mai ƙarfi ta tarayya da bunkasar tattalin arziki.

Jam'iyyar Anti-Masonic: Wannan wata jam'iyyar siyasa ce mai ɗan gajeren zamani wadda ta bayyana a cikin shekarun 1820, musamman a matsayin martani ga damuwa game da tasirin kungiyar 'yan'uwa ta Masonic mai sirrintawa. Ta haɗiye wasu daga cikin tsoffin 'yan Democratic-Republicans.

Jam'iyyar Whig: An kafa ta a cikin shekarun 1830s, kuma Whigs sun haɗa da tsoffin 'yan National Republicans, Anti-Masons, da sauran kungiyoyin adawa. An bambanta su da adawarsu ga manufofin Jacksonian, goyon bayansu ga gwamnati tarayya mai ƙarfi, da kuma inganta ci gaban masana'antu da tattalin arziki.

An kafa Jam'iyyar Republican ta zamani a cikin shekarun 1850 a matsayin amsa kai tsaye ga ƙaruwar rikice-rikicen yanki game da bauta. Ta jawo tsofaffin 'yan jam'iyyar Whig, 'yan Democrat masu adawa da bauta, 'yan Free Soil, da wasu da suka yi hamayya da faɗaɗa bauta zuwa sabbin yankuna. Ɗan takarar shugaban ƙasa na farko na jam'iyyar Republican, John C. Fremont, ya tsaya takara a zaɓen 1856, kuma ɗan takarar jam'iyyar na farko da ya yi nasara, Abraham Lincoln, an zaɓe shi a 1860. Saboda haka, Jam'iyyar Republican ta bullo dabam da al'adar Democratic-Republican kuma tana da wata tafiya ta musamman a tarihin siyasar Amurka.

Zuƙar shekarar 1860, jam'iyyar Republican ta zaɓi shugaban ƙasarta na farko. Ta ginu ne a kan haɗakar jam'iyyun siyasa waɗanda suke adawa da bauta. A shekara ta 1863, Dokar 'Yantarwa ta "yi magana" ta kawar da bauta daga wanzuwa. A shekara ta 1863 ƙahon Republican, wanda a wancan lokaci jam'iyyar Republican ke wakilta, ya "yi magana" ya kawar da bauta daga wanzuwa, yayin da ƙahon Furotesta ya daina zama motsi ya kuma zama Cocin Adventist na Kwana ta Bakwai. Motsin Millerites ya ƙare bisa doka kuma a hukumance a watan Mayu na 1863, kuma a cikin wannan shekarar aka ƙi rantsuwar Musa, annabcin bauta. Wanda yake da kunne, bari ya ji.

A wannan lokaci zai iya zama da amfani a ba da taƙaitaccen bayani game da "rantuwar Musa" kamar yadda annabi Daniyel ya kira ta.

I, dukan Isra'ila sun ƙetare dokarka, har ma da kaucewa daga gare ta, domin kada su yi biyayya ga muryarka; saboda haka la'ana ta zuba a kanmu, da kuma rantsuwar da aka rubuta cikin dokar Musa bawan Allah, domin mun yi masa zunubi. Daniyel 9:11.

William Miller, wanda Jibra'ilu da sauran mala'iku suka shirya yayinda yake nazarin Maganar Allah, an fara bishe shi zuwa ga "lokuta bakwai" na Littafin Firistoci ashirin da shida. Shaidar Miller ita ce, a cikin nazarinsa na Littafi Mai Tsarki, ya fara ne da littafin Farawa, sabili da haka a fili ya kai ga Littafin Firistoci tun kafin ya kai ga shekaru dubu biyu da ɗari uku na Daniyel sura takwas aya ta goma sha huɗu. Ya yi amfani ne kacokan da Littafi Mai Tsarki da kuma kundin daidaiton kalmomi na Cruden.

Concordance na Cruden ba ta kunshi wasu nuni ga kalmomin Ibrananci ko Girkanci da daga baya aka fassara zuwa Turancin Littafi Mai Tsarki na King James ba. Miller ya dauki “mahallin” nassi da yake nazari a kai a matsayin abin da zai jagoranci fahimtarsa game da kalma ko sashe na Nassi. Idan ya zo ga fahimtarsa game da “lokuta bakwai,” yana da sauƙin gaske a ga cewa mahallin “lokuta bakwai” na sura ta ashirin da shida ta Littafin Firistoci shi ne sura ta ashirin da biyar.

Babi na ashirin da biyar ya fayyace hutawar ƙasar, Shekarar Yubili da ƙa’idojin bauta. Ka’idojin da suke cikin babi na ashirin da biyar sashe ne na “shari’ar Musa bawan Allah” wadda take haifar da albarka idan aka yi biyayya gare ta, da kuma “la’ana” idan aka ƙi yi mata biyayya. A babi na ashirin da shida, la’anar “sau bakwai” tana daidaita da shekaru dubu biyu da ɗari biyar da ashirin, kuma an gabatar da ita a cikin mahallin bayyananne na ƙa’idojin hutawar ƙasar da ka’idojin bauta. A babi na ashirin da shida, ana kiran hukuncin “rikicin alkawarina.”

Sa'an nan Ni kuma zan yi tafiya gaba da ku, in hukunta ku har sau bakwai saboda zunubanku. Zan kuma kawo takobi a kanku, wadda za ta dauki fansar sabon alkawarina; kuma sa'ad da kuka taru a cikin biranenku, zan aika annoba a tsakaninku; kuma za a ba da ku cikin hannun maƙiyi. Leviticus 26:24, 25.

A cikin mahallin wannan batu, “alkawarin” da Allah yake da “rigima” a kansa shi ne alkawarin da aka riga aka ambata a babi na ashirin da biyar. Ana kiran hukuncin nan na sau bakwai da “rigimar” “alkawarin” Allah, kuma “la’anar” da aka ɗaura a kansa ita ce Isra’ila za a “ba da su cikin hannun” maƙiyansu, kuma da zarar sun shiga ƙasar maƙiya, (kamar yadda Daniyel ya kasance) Isra’ila za ta zama bayin maƙiyansu.

A lokacin da Musa ya rubuta Littafin Lawiyawa sura ta ashirin da shida, ɗa Isra’ila ta ɗa ta fito ne daga bautar Masar, kuma ƙa’idojin bautar da aka wakilta a sura ta ashirin da biyar za su kawo ko dai albarka ko kuma la’ana. Isra’ila ta ɗa ba ta taɓa aiwatar da ƙa’idojin Jubilee ba, kuma a ƙarshe aka warwatsa mulkokin arewa da na kudu duka na “sau bakwai” domin cika abin da Daniyel ya kira “la’anar Musa.”

Dangantakar alkawari tsakanin Allah da Isra’ila, wadda ta fara da bautarsu a Masar, ta ƙare da bautarsu ga Assuriya da Babila. “Sau bakwai” da aka ƙaddara a kan mulkin arewa sun ƙare a shekara ta 1798, kuma “sau bakwai” da aka ƙaddara a kan mulkin kudu sun ƙare a shekara ta 1844. Mafarin waɗannan lokuta biyu na sau bakwai an nuna shi a cikin Ishaya sura ta bakwai ta wurin annabcin shekara sittin da biyar wanda Ishaya ya shelanta wa Sarki Ahaz na Yahuza a shekara ta 742 K.Z.

Gama shugaban Suriya shi ne Damaskus, shugaban kuwa na Damaskus shi ne Rezin; kuma a cikin shekara sittin da biyar Ifraimu zai karye, har ba zai ƙara zama al’umma ba. Shugaban kuwa na Ifraimu shi ne Samariya, shugaban kuma na Samariya shi ne ɗan Remaliya. In ba ku gaskata ba, hakika ba za a tabbatar da ku ba. Ishaya 7:8, 9.

Ishaya ya bayyana cewa “a cikin” shekaru sittin da biyar daga lokacin da aka bayyana annabcin a shekara ta 742 K.H., za a karya masarautar arewa. Shekaru goma sha tara daga baya, a shekara ta 723 K.H., an kai masarautar arewa ta Isra’ila bauta ta hannun sarkin Assuriya; kuma shekaru

arba'in da shida daga baya, sarkin Babila ya kai masarautar kudu ta Yahuza bauta a shekara ta 677 K.H. Annabcin shekaru sittin da biyar yana haifar da alamomin tarihi guda shida. Na farko shi ne shekara ta 742 K.H. lokacin da aka bayyana annabcin. Shekaru goma sha tara daga baya, a shekara ta 723 K.H., an kai masarautar arewa bauta ta hannun Assuriyawa. Shekaru arba'in da shida daga baya, a shekara ta 677 K.H., an kai masarautar kudu bauta ta hannun Babiloniyawa. Sa'an nan farkon shekaru dubu biyu da dari biyar da ashirin da suka fara a shekara ta 723 K.H. suka kare a shekara ta 1798. Daga nan kuma, a shekara ta 1844, shekaru dubu biyu da dari biyar da ashirin da suka fara a shekara ta 677 K.H. suka cika. Daga shekara ta 1844, annabcin ya kara tsawon shekaru goma sha tara zuwa shekara ta 1863 domin ya cika dukan tsarin annabci; gama sa'ad da Alpha da Omega suka sanya shekaru goma sha tara a farkon tsarin annabci, dole ne kuma a sami shekaru goma sha tara domin a kai ga karshensa.

An ceci Isra'ila ta da daga bautar Masar, kuma ta wurin rashin biyayya an mayar da masarautun arewa da kudu duka biyun cikin bauta. Annabce-annabcen suna wucewa daga tarihin annabci na Isra'ila ta da ta zahiri zuwa Isra'ila ta ruhaniya ta zamani, kuma a yin haka jigon dukan alamomin annabci shi ne bauta.

An gabatar da annabcin da ke cikin Ishaya bakwai ga mugun sarki Ahaz ta bakin Ishaya a shekara ta 742 K.H., sa'ad da ake gane cewa yaƙin basasa mai zuwa tsakanin arewa da kudu na gabatowa. Masarautar kudun Ahaz ita ce ainihin kasar daukaka ta Isra'ila ta da. A shekara ta 1798, kasar daukaka ta ruhaniya ta annabcin Littafi Mai Tsarki ta fara mulki a matsayin masarauta ta shida ta annabcin Littafi Mai Tsarki. Sa'ad da bakwai lokuta a kan ainihin kasar daukaka suka kare a shekara ta 1844, sai aka sami, kamar yadda ya kasance a tarihin sarki Ahaz, wani yaƙin basasa mai gabatowa. Zuwa shekara ta 1844, rikice-rikicen jam'iyyun siyasa suna rarrabuwa suna kuma kulla kawance sun kusan daidaita gaba daya zuwa rukuni biyu na ra'ayoyin siyasa. Dangane da bautar bayi, jam'iyyar Democrats tana goyon bayan bautar bayi, jam'iyyar Republicans kuma tana adawa da bautar bayi. Daga shekara ta 1798 zuwa farkon yaƙin basasa a shekara ta 1860, an riga an daidaita tsarin bunkasa rukuni biyu na jam'iyyun siyasa.

Ahaz ya wakilci kasar daukaka ta zahiri, saboda haka kuma ya kasance alama ta kasar daukaka ta ruhaniya. Tarihin Ahaz yana zama alamar tarihin annabci inda aka shelanta annabcin a shekara ta 742 K.H.K., sabili da haka yana zama alamar tarihin da annabcin ya kare. A farkon tarihin, masarautar arewa wadda ta kunshi kabilu goma ta balle daga sauran kabilu biyun domin nuna adawa ga gwamnatin da Allah ya kafa ta kabilu biyu na kudu. Kabilu goma na arewa sun kulla kawance da Siriya, abin da yake zama alamar haɗin gwiwa tsakanin kungiyar haɗaka ta kudu da wani iko da ake wakilta ta alama da Siriya.

Wannan taƙaitaccen bayani yana nuna cewa lokuta bakwai na Littafin Firistoci ashirin da shida alƙawari ne na alƙawari da ke bayyana ko dai albarka saboda biyayya ko kuma "la'anar" bautar da za ta biyo bayan rashin biyayya. Mulkokin arewa da na kudu sun fara tare a matsayin al'umma guda daya da aka kuɓutar daga bautar, sai dai daga bisani aka mayar da su cikin bauta a karshen kowannensu.

Shekaru sittin da biyar a karshen wadannan annabce-annabcen bautar sun kare da Isra'ila ta ruhaniya a cikin kasar daukakar ruhaniya, a ainihin tsakiyar yakin basasa na arewa da kudu. Masu gaba da juna a cikin yakin basasar kuwa masarauta ce da ta kafa hadin gwiwa, ta balle daga gwamnatin da Allah ya kafa wadda take a cikin masarautar da take adawa da ita.

Daga 1798 zuwa yakin basasa, aka bi da kahon Jamhuriyanci ta wani tsari wanda ya haifar da rukuni biyu na makiyan siyasa masu wakiltar bangarori biyu na batun bauta. Makiyan da suke goyon bayan bauta, wadanda suka nemi a ci gaba da aiwatar da bautar, sun sha kaye a yakin.

Daga 1798 zuwa yakin basasa, an bi da kahon Furotesta ta cikin wani tsari wanda ya samar da rukunai biyu na abokan adawar addini masu wakiltar bangarori biyu na batutuwan bautar. Abokan adawar da ke goyon bayan bautar, wadanda suka nemi ci gaba da ainihin fahimtar annabcin bautar, sun sha kaye a yakin.

A cikin shekara ta 1863, kahon Jamhuriyanci ya yi nasara wajen kin amincewa da al'adar bautar bayi.

A cikin 1863 kahon Furotesta ya yi nasarar kin yarda da annabcin bauta.

Da yin haka suka ki aikin Miller, Iliya na zamaninsa. Da yin haka kuma suka ki "rantsuwar Musa," dutsen ginshiki na zamaninsu. A sa'an nan aka ki Musa da Iliya, sai dai su komo a ranar 11 ga Satumba, 2001.

Alfa da Omega, kwararren masanin harsuna mai banmamaki, ya rubuta sa hannunSa na allahntaka a cikin dukan annabcin zamani na "rantsuwar Musa" wanda Shi da kansa ya shelanta a matsayin Palmoni, Mai Kirga Mai Banmamaki. Idan ba za ku ba da gaskiya ba, lalle ba za a tabbatar da ku ba.